

Nove knjige

Atif Kujundžić, Pjesme o pticama, Print Com, Tuzla, 1999.

Atif Kujundžić je po vokaciji pjesnik. Dužni smo reći: dobar pjesnik. Tokom godina rada Kujundžić je proširivao svoj književni angažman: poezija, kritika i esejistika, istraživačka djelatnost, uredničko-izdavački učinci, novinarstvo i dr. i ostvarivao sve zapaženije književno-umjetničke domete. Izgrađivano i sticano iskustvo i spisateljska zrelost razmicali su žanrovske granice pjesnikovog interesovanja, pa se Kujundžić u novije vrijeme predano i strasno upućuje u prostore poetske igre sa djecom. Tako je nastala neobična pjesnička trilogija za djecu u vidu triju tematskih knjiga: *"Pjesme o pticama"*, *"Pjesme o cvijeću"* i *"Pjesme o drveću"*.

Stvarajući ovu jedinstvenu pjesničku trilogiju za djecu, Kujundžić se okrenuo prirodi kao neiscrpnom izvoru pjesničkih doživljaja i spoznaja: svaka ptica, svaki cvijet, svako drvo – kriju i nude zanimljivu mogućnost za artikulaciju pjesme – priče! Tako, Kujundžićeva pjesma uvijek postaje priča. Dosjetljiva, maštovita, atraktivna, nerijetko šaljiva i često na nenametljiv način poučna. Pri stvaranju i pričanju priče, pjesnik se obavezno "seli" iz zrelog doba i zapućuje u svijet djetinjstva. U ovim dosjetljivim pjesničkim kazivanjima, pjesnik je dječak koji priča svoju priču, u prvom licu, kao svoj doživljaj koji želi da ispriča svojim vršnjacima i drugarima. Kujundžićeve pjesme za djecu su jednostavne i kompoziciono čvrste. I iskrene, iznad svega!

Pjesnik dobro zna da djeca ne podnose laži, patetiku i mudroslovlja, kao ni pokušaje infantilnog dodvoravanja. Spoznajna i didaktička dimenzija prisutna je u Kujundžićevim pjesmama za djecu, ali ona nije sama sebi svrha. Ona je otvorena na fonu spontanosti pjevanja i doživljaja i sastavni je dio kreativne igre u koju pjesnik vješto uvodi dječake i djevojčice. Ovo Kujundžićevo poetsko "poznavanje prirode i društva" izvan svakog je konvencionalnog trljanja školske klupe, a odvija se kroz igru i štos.

svakodneвно je i prirodno i imanentno je nepatvorenom dječjem doživljaju svijeta. O svrakama, johama, cvjetovima, brezama, o ljepoti prirode djeca će lakše i više naučiti od Kujundžića, nego na nerijetko usiljenim časovima botanike, biologije i zoologije. I u tome je jedna od bitnih vrijednosnica poetike A. Kujundžića.

Kujundžićeve pjesme ostvarene su samo formalno na razini i na tragu tradicionalnog pjesničkog versa, ali su na sadržajno-motivskom i stilskom planu savremene i moderne, uključujući i povremene proplamsaje leksičkih inovacija i intrigantnih dosjetki koje dotiču i erotski plan. Dakako, i ove odlike Kujundžićevog pjevanja samo upotpunjuju i osvježavaju njegovu poetiku u našem i inače stereotipnom pjesništvu za djecu kad je riječ o savremenom trenutku književnosti za djecu na ovim prostorima.

Poseban doprinos svježini i modernosti Kujundžićeve poetike koja poštuje realnost prirodnih pojava, dao je kreativni učinak mladog Željka Kujundžića, koji pjesničke svjetove oplemenjuje uspješnim grafičko-likovnim rješenjima u ovoj pjesničkoj trilogiji do stepena koautorstva.

Nijaz Alispahić

Sulejman Devedžić i Hasan Berberović, "Jadrina" Gračanica, 35 godina postojanja i rada, D.D. "Jadrina" Gračanica, 2000.

U Drvno-industrijskom preduzeća "Jadrina" odavno je postojala ideja da se prikupe podaci i da se obrade u vidu neke male hronike u kojoj bi se trajno zabilježili osnovni podaci o nastanku i razvojnom putu Preduzeća. Ideja je sazrela krajem 1999. godine, upravo u periodu kada "Jadrina", kao i ostala bivša društvena, odnosno državna preduzeća u našoj zemlji "svode bilans sama sa sobom", prolazeći kroz proces privatizacije. U svoju odlučujuću fazu taj proces je ušao krajem 1999. i početkom 2000. godine, kada i zvanično treba da se završi jedno burno razdoblje socijalističke, odnosno državne privrede na ovim prostorima. Podvući crtu između završetka jednog i početka drugog razdoblja na mikro planu i na nivou jednog

preduzeća srednje veličine kakva je "Jadrina", za autore nije bio ni malo jednostavan posao. To je mnogo više od ispisivanja nekih statističkih podataka i imena "za uspomenu i dugo sjećanje"

Za izučavanje gospodarske i opšte zavičajne historije Gračanice i njezine okoline, ova publikacija, stoga, znači mnogo više od obične "knjige uspomena". Za oslikavanje takvog jednog, uistinu historijskog procesa na mikro-planu. "Jadrina" je pravi uzorak ne samo zbog svoje manje-više zanimljive prošlosti, već upravo zbog svoje sadašnje izuzetno stabilne pozicije sa koje praktično "startuje" u to novo doba.

Mensur Dervišević, Djevojka. 1960.

Drvno-industrijsko preduzeće "Jadrina" formirano je polovinom 1964. godine inegracijom pilane Bosnansko Petrovo Selo i Pilane Karanovac (koje su se izdvojile iz Trgovačkog preduzeća "Ozrenka") i Stolarsko-tapetarskog pogona koji je izašao iz tadašnjeg Zanatskog preduzeća "Partizan" u Gračanici. U razvoju gračaničke privrede to je faza kada se pokušava sa zanatsko-esnafskog, preći na industrijski način proizvodnje i poslovanja.

Kao stabilna mnogoljudna firma, "Jadrina" je godinama bila jedan od čvršćih oslonaca razvoja opštine Gračanica. Nikada ni u jednoj akciji od šireg opštinskog značaja ova firma nije izostajala, od pokroviteljstva i doniranja mnogih kulturnih i sportskih manifestacija, pa do

saniranja gubitaka i pružanja direktne finansijske pomoći nekim firmama od opštinskog značaja, nekim mjesnim zajednicama itd.

U ratu za Bosnu i Hercegovinu (1992-1995.), "Jadrina" je stavila sve svoje potencijale na raspolaganje organizatorima otpora i odbrane. Zahvaljujući dobroj organizovanosti, a jednim dijelom i sreći, izašla je iz rata sa manjim oštećenjima sa sačuvanim proizvodnim i kadrovskim jezgrom.

U teškim uslovima za privređivanje u postdejstonskom periodu, "Jadrina" se uspješno nosi sa svim teškoćama i jedna je od vodećih firmi na opštini iz oblasti privrede po mnogim parametrima uspješnosti svog poslovanja. Uspjela je vratiti sve radnike na posao, zaposliti sve kapacitete i ofanzivno krenuti u izvoz. Za razliku od mnogih sličnih državnih preduzeća, u "Jadrini", nakon vlasničke transformacije, u koju inače ulaze spremni, očekuju bolje dane.

Činjenica je da se preduzeće sve do sada održalo i stalno poslovalo uspješno i bez gubitaka isključivo zahvaljujući ogromnom zalaganju više generacija radnika i rukovodećih ljudi za koje nikada nije bilo nesavladivih poteškoća i prepreka. Ova knjiga pokušaj je svjedočenja o njima. Ustvari, njima je i posvećena, kao spomenar, kao zapis - sa njihovim imenima.

Ali ova knjiga ima i svoj širi značaj. Donoseći važne podatke i činjenice za proučavanje razvoja drvne industrije i šumarstva na širem prostoru sjeveroistočne Bosne, ova publikacija nam rasvjetljava i jedno važno poglavlje gospodarske historije gračaničke opštine. Upravo zbog tog šireg kulturološkog značaja značaja, za svaku pohvalu je odluka rukovodstva "Jadrine" da ovaj materijal štampa kao knjigu sa osam poglavlja i bogatim priložima - kja će, nema sumnje, izaći iz kruga Tvornice.

Omer Hamzić

**Zora odrastanja, Zbornik radova učenika
Osnovne škole "Doborovci" u Doborovcima,
Gračanica, 1999.**

Svojim sadržajem (33 pjesme i 7 crteža), ova mala dačka pjesmarica, pobuđuje pažnju kao

prvi izdavački pokušaj jedne seoske škole na ovom području i napor vrijednog nastavnika Fikreta Ahmetbašića, koji se potpisuje kao urednik zbirke. Radi se o tipično dačkim stihovima, koji se obično upisuju "za uspomenu i dugo sjećanje" u dačke spomenare ili pjesničkim pokušajima tipa "jesen, zima, ljeto, maca i miš, prijateljstvo, nova godina, potok...", koji su pogodni za roditeljske sastanke i tradicionalne školske priredbe. Pored toga, u ovoj pjesničkoj teki ima rodoljubivih motiva (Bosno moja), kao i nekoliko toplih lirskih izliva, napisanih rukom onih koji su u svojoj glavi već ponijeli nečiji "plavi čuperak: "Ona mi se sviđa / i kad sam u školi, / njeno ime pisati / moja ruka voli" (Muaner Nurikić) ili "Ima jedna djevojka plava, / kad je vidim zaboli me glava, / svuda pišem njeno ime / zato mi se majka brine." (Edin Osmanović).

Posebnu pažnju u ovoj pjesmarici pobuduju stihovi pjesme "Prazne ruke", koju je napisala učenica osmog razreda Jasmina Kabilović.

Dan dosadan,
ulice uvrede nose,
ja promjene gledam,
ljudi gradom prose.

Samo treba ići,
pa i do nakraj svijeta,
kraj svijeta treba stići,
tamo su druga ljeta.

Kleti muku,
radosti nema,
a šta se dalje sprema
kad si praznih ruku.

Nije teško u ovim stihovima prepoznati ono što se zove "prognanička muka", optužba i krik djeteta Srebrenice (iz izbjegličkog naselja pokraj Doborovaca) koje je već zaboravilo "odakle je", pa nakon svega "samo treba ići" ...tamo gdje "su druga ljeta". Nije li ovo traženje izlaza iz bezizlaza višegodišnjeg prognaničkog življenja, nije li ovo obrazac razmišljanja svih onih koji izgube zavičaj, prvo onaj u kojem su rođeni, a potom i

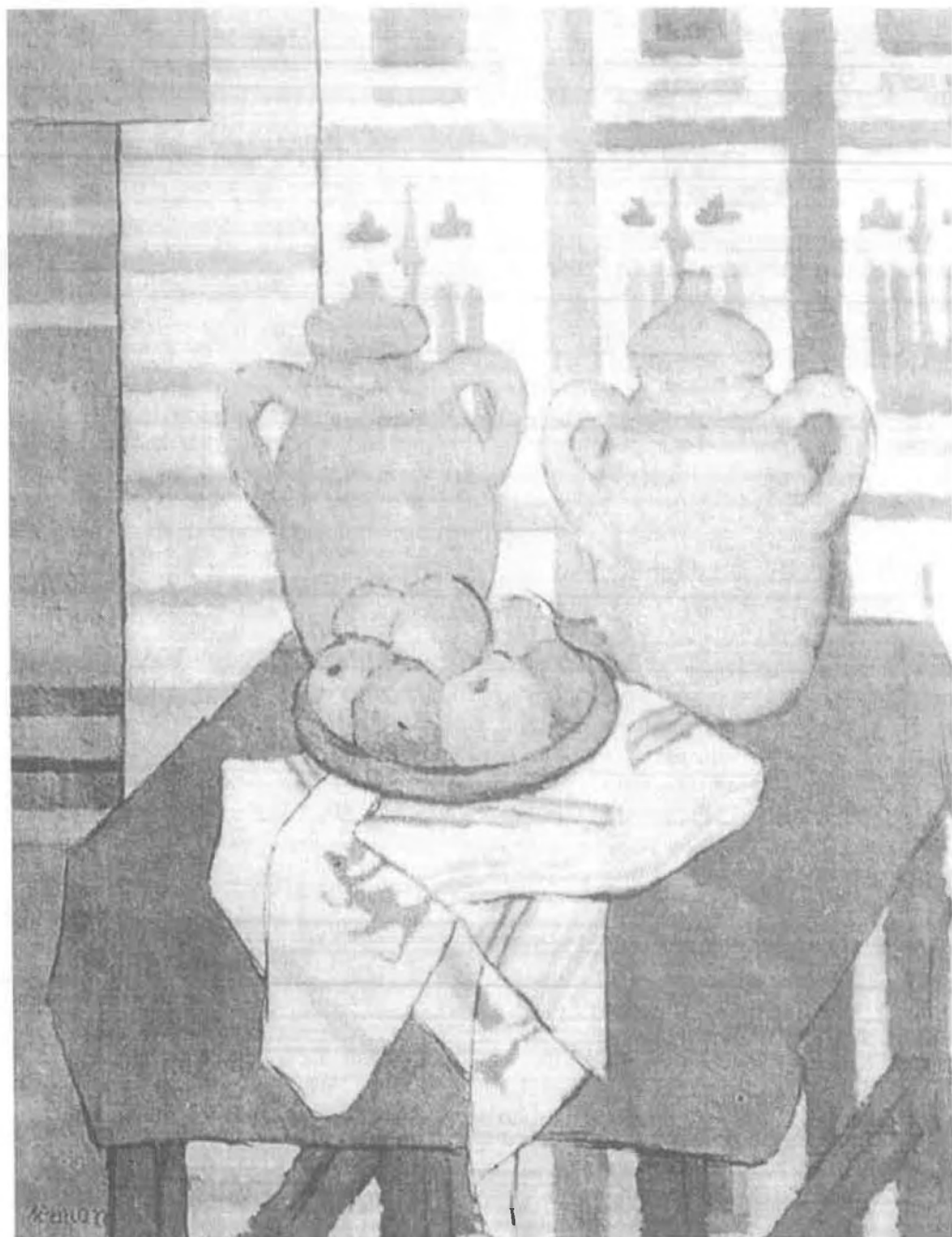
onaj u sebi? Ovo su preteška pitanja za mlado biće kojem tuđe "ulice uvrede nose". Premnogo pesimizma za tako malo godina...

O. Hamzić

**Mevludin Spahić, Noć posrtanja (priče),
Bošnjačka zajednica kulture "Preporod",
Općinsko društvo Tuzla, 1999.**

Sve priče u ovoj knjizi (a ima ih na broju 16) ranije su objavljivane, a neke, kako tvrdi autor, i više puta. Radi se o prozi kojoj, kako napisao mr. Šaban Nurić, jedan od recenzenata, "ne nedostaje literarna uvjerljivost i književna snaga". Ova prozna retrospektiva, predstavlja neki pokušaj svodenja stvaralačkog bilansa ili izbor po osjećaju i ukusu samog autora. U svakom slučaju, to bi trebalo da bude ono najbolje što je u posljednjih 20 godina napisao ovaj super-plodni gračanički pisac. To je ono što ga prezentuje kao "najboljeg prozaistu" Gračanice koji teme i inspiraciju nalazi uglavnom u svom svakodnevnom profesionalnom angažmanu, pomažući nesretnim i bespomoćnim ljudima, najčešće sa društvenog dna. Bila je ovo sjajna prilika da se u vidu predgovora ili pogovora knjige ili na neki drugi način izvrši ozbiljnija stručna valorizacija ne samo ovih tekstova, već kompletnog književnog stvaralaštva gospodina Spahića, koji ovom knjigom obilježava i zaokružuje 20 godina svog stvaralačkog rada. Jedna objektivna i stručna analiza tog književnog opusa, bez obzira do kakvih bi ocjena i rezultata došla, bila bi mnogo korisnija za gračaničku literarnu scenu (ako tako nešto uopšte postoji), pa i za samog Spahića, nego književne (nazovimo ih tako) recenzije u kojima se izvode zaključci, tipa: "Književnik Mevludin Spahić je pisao i piše bosanskim jezikom. Od prve do posljednje uvrštene priče "Beskrajna noć" u ovom rukopisu "Noć posrtanja" Mevludin Spahić govori samo jednim svojim bosanskim jezikom" - što valjda nismo mogli sami otkriti.

O. Hamzić

Behaudin Selmanović, Mrtva priroda, 1957.